

Wizja dla Młodego Pokolenia

Niniejsza lista postulatów oraz propozycji programowych została przygotowana przez: Stowarzyszenie KoLiber, Stowarzyszenie Młodzi dla Polski oraz Stowarzyszenie Studenci dla Rzeczypospolitej. Opracowanie zawiera listę 12 postulatów podzielonych na 6 kategorii.

Warto podkreślić, że realizacja większości z zawartych tutaj postulatów (wszystkich, których efektem jest zmniejszenie wpływów do budżetu państwa) połączona musi być z racjonalizacją wydatków publicznych, tak by uniknąć zwiększania deficytu. Jako młode pokolenie stanowczo sprzeciwiamy się bowiem nieroztropnej polityce zwiększania dziury budżetowej i w konsekwencji powiększania długu publicznego, gdyż to na nas spadną konsekwencje obecnego zadłużenia. Nie chcemy tutaj wskazywać konkretnych postulatów dotyczących cięć budżetowych, wyrażamy jednak gotowość do wzięcia udziału w późniejszej dyskusji na ten temat, w momencie przygotowywania poniższych postulatów do wprowadzenia ich w życie.

Postulaty programowe:

Młodzi przedsiębiorcy i pracownicy

1. Podniesienie kwoty wolnej od podatku do 10 000 złotych.
2. Ułatwienia dla przedsiębiorców – daleko idąca deregulacja prawa gospodarczego, docelowo model UE+0.
3. Firma na próbę.
4. Obniżenie kosztów pracy – zmniejszenie klina podatkowego.
5. Preferencyjne pożyczki dla młodych przedsiębiorców.

Edukacja z gwarancją jakości

6. Zainicjowanie dyskusji na temat gruntownej reformy systemu edukacji.
7. Praca dla młodych naukowców.

Młodzi i demografia

8. Bon wychowawczy.

Dialog z młodymi

9. Powołanie Centrum Obywatelskiego Dialogu z Młodzieżą przy Prezydencie RP.

Tożsamość Młodych

10. Upamiętnienie "Żołnierzy Wyklętych".

11. Propagowanie polskiej polityki historycznej za granicą.

Przyszłość młodych

12. Reforma emerytalna

1. Stopniowe podnoszenie kwoty wolnej od podatku. Docelowo do kwoty 10.000 zł

Pierwszym krokiem będzie podniesienie do wysokości minimum egzystencji (6132 zł), tak by nie opodatkowywać kwoty, która jest uznawana za niezbędną do przeżycia.

Obecnie ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych przewiduje, że kwota rocznych zarobków, od której nie zapłacimy podatku to 3091 zł. Miesięcznie daje to niecałe 258 zł. Instytut Pracy i Spraw Socjalnych obliczył, że minimum egzystencji w jednoosobowym gospodarstwie domowym to 511 zł, czyli dwukrotnie więcej niż obecna kwota wolna od podatku. Nasze państwo nakłada obowiązek podatkowy nawet kwoty niezbędne do przeżycia, a następnie wspomaga poprzez urzędy i zasiłki takich ludzi.

Podniesienie kwoty wolnej od podatku pozwoli zostawić ludziom w ich kieszeniach więcej środków, przynajmniej w wysokości niezbędnej do pokrycia podstawowych potrzeb.

Pozwoli to na ograniczenie liczby urzędników zajmujących się pomocą socjalną, zachęci ludzi do pracy i odbuduje w ludziach poczucie godności, wynikające z faktu utrzymania się z własnej pracy, a nie z zasiłków przyznanych przez państwo. Ta pomoc będzie mogła trafić za to ludzi, którzy nie mogą z przyczyn losowych utrzymać się z własnej pracy.

Należy ponadto zaznaczyć, że proponowana w ostatnim projekcie zmiany ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych ustanowienie kwoty wolnej od podatku jako 12 - krotności średniorocznego minimum egzystencji to absolutne i niezbędne minimum.

Warto zaznaczyć, że najpopularniejsze kierunki zarobkowej emigracji Polaków- Wielka Brytania i Niemcy mają kwoty wolne od podatku, odpowiednio ok. 48 000 i 34 000 zł.

(ok. 10 tyś funtów i 8 tyś euro)

Polacy jako naród na dorobku chcą więcej konsumować, oszczędzać i inwestować w siebie i rodzinę. Należałoby to umożliwić poprzez podwyższenie kwoty wolnej od podatku.

Dochody z tego podatku nie stanowią znacznej części wpływów do budżetu państwa. Państwo mogłoby zrekompensować sobie mniejsze wpływy z PIT poprzez większe wpływy z VAT (wzrost konsumpcji) i cięcia w administracji.

Reforma ta teoretycznie uszczupliłaby dochody budżetu państwa w pierwszym roku o 13 mld zł. Jednak państwo odzyska sobie w innych podatkach, w szczególności poprzez podatek VAT i wzrost dochodów z podatku CIT płaconego przez przedsiębiorców. Zmiana ta zmniejszy poziom biedy i ubóstwa, a zatem podwyższanie kwoty wolnej od podatku zmniejszy rokrocznie obowiązki ZUS, a to doprowadzi do zmniejszenia kosztów funkcjonowania administracji.

Co do kwoty, uważamy, że powinno być to 10 000 zł. Podatek PIT (a w jego przypadku mówimy o kwocie wolnej) to 14 % wpływów do budżetu.

a. Według obliczeń Centrum im. Adama Smitha w rzeczywistości w Polsce podatek od dochodów osób fizycznych płać za ledwie 4 mln osób, a faktyczny „zysk” dla budżetu jest znacznie niższy od rzekomych 40 mld zł.

b. pochłania aż 80 proc. czasu pracy skarbowki,

c. Koszt poboru tego podatku przekracza 2 mld zł. Wpływy z niego są niewielkie m.in. dlatego, że duża część idzie na koszty jego, polski PIT jest skrajnie niesprawiedliwy i obciąża w największej mierze najmniej zarabiających, m.in. ze względu na niską kwotę wolną. Potwierdza to analiza stawek podatkowych dla najuboższych w krajach europejskich. Pracownicy tylko trzech krajów (Łotwa, Rumunia i Węgry), zarabiający na poziomie płacy minimalnej w Polsce (1600 zł miesięcznie w 2013 r., czyli w przeliczeniu 4625 euro rocznie), płać wyższe podatki niż Polacy, którzy muszą oddać fiskusowi prawie 700 euro. Mieszkańcy aż 18 badanych krajów Europy w ogóle nie zapłaciliby podatku od takiego dochodu!

d. Nie licząc państw, w których kwota wolna od podatku nie istnieje, gdyż wprowadzono podatek liniowy (Bułgaria – 10 proc., Rosja – 13 proc., oraz Węgry i Rumunia – po 16 proc.), a także Portugalii, we wszystkich badanych krajach kwota wolna jest znacznie wyższa niż w Polsce (3091 zł rocznie, czyli 744 euro). Aż w siedmiu krajach przekracza 11 tys. euro. Podobna sytuacja występuje też w Irlandii i na Islandii, gdzie zamiast kwoty wolnej zastosowano kwotę zmniejszającą sam podatek, co jest jeszcze korzystniejsze z punktu widzenia podatnika.

e. Rekordowymi kwotami wolnymi od podatku mogą się cieszyć pracownicy na Cyprze (19 500 euro), w Finlandii (16 100 euro) oraz w Izraelu (13 249 euro). Bardzo wysokie kwoty wolne oferują swoim pracującym mieszkańcom Grecja (12 tys. euro), Luksemburg (11 264 euro), Wielka Brytania (od 1 kwietnia 2013 r. 11 134 euro) czy Austria (11 tys. euro).

2.Ułatwienia dla przedsiębiorców – daleko idąca deregulacja prawa gospodarczego.

By ułatwić funkcjonowanie przedsiębiorcom na rynku konieczne jest uproszczenie prawa gospodarczego. Dlatego systematycznie ma być przeprowadzany przegląd przepisów prawnych dotyczących przedsiębiorców (prawo gospodarcze), by przeanalizować, co utrudnia nowym podmiotom wejście na rynek i usunąć te bariery. Chodzi głównie o koncesje i zezwolenia, obciążające działalności gospodarczą. Docelowym modelem powinno być przyjęcie zasady UE+0, czyli pozostawienie tylko tych regulacji, które są niezbędne ze względu na wymogi prawa europejskiego.

3.Firma na próbę.

Wprowadzenie możliwości zwolnienia z różnych ciężarów na etapie inicjowania działalności gospodarczej. Rejestracja działalności będzie następowała w terminie wskazanym przez samego zainteresowanego, ale nie później niż po 12 miesiącach. Jeśli po 12 miesiącach przedsiębiorca uzna, że nie chce dalej prowadzić danej działalności, to będzie ona wygaszana w trybie uproszczonym, a przedsiębiorca pozostanie bez zobowiązań i szuka kolejnego pomysłu na rozwój kariery zawodowej.

Jeśli natomiast będzie chciał dalej prowadzić działalność, to po 12 miesiącach pojawia się obowiązek ponoszenia obecnie obowiązujących początkujących przedsiębiorców danin publicznych, czyli m.in. przez kolejne 24 miesiące płacił będzie preferencyjny ZUS, a potem pełny.

Możliwość założenia kolejnej firmy na próbę ograniczona będzie takimi samymi terminami jak obecnie preferencyjny ZUS.

Nieopłacane przez ten dwunastomiesięczny okres składki na ZUS nie będą w żaden sposób refundowane, przedsiębiorca nie będzie przez ten okres nabywał żadnych uprawnień związanych z opłacaniem składek. Od dobrowolnej decyzji początkującego przedsiębiorcy zależeć będzie, czy chce on od początku działalności ponosić ciężary publiczne w obecnym kształcie i tym samym „odkładać” na emeryturę z ZUS, czy też woli zrzec się tego uprawnienia w zamian za zwolnienie z obowiązku ponoszenia owych ciężarów.

4. Obniżenie kosztów pracy – zmniejszenie klina podatkowego

Jednym z problemów polskiego rynku pracy jest trudność w wejściu na ten rynek nowych pracowników, szczególnie młodych. Wynika on najczęściej z mniejszego popytu na pracę związanego ze zwolnieniem w rozwoju gospodarczym, oraz wysokie koszty zatrudnienia nowych pracowników. Pracodawca ma obowiązek z wynagrodzenia potrącić

potrącać składki emerytalne (9,76 % wynagrodzenia brutto), rentowe (1,5 % wynagrodzenia brutto), chorobowe (2,45 % wynagrodzenia brutto) i zdrowotne (9% od kwoty wynagrodzenia brutto pomniejszonego o ww. kwoty składek). Ponadto z własnej puli pracodawca musi dopłacić kolejne środki pieniężne na składkę emerytalną (9,76 % wynagrodzenia brutto) rentową (6,5 % wynagrodzenia brutto) wypadkową (1,96 % wynagrodzenia brutto) na Fundusz Pracy (2,45 % wynagrodzenia brutto) na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (0,1 % wynagrodzenia brutto) .

Przy minimalnym wynagrodzeniu na poziomie 1750 zł brutto rozkład kosztów pracy przedstawia się następująco:

Po stronie pracownika.

1. Emerytalna 170,80 zł

2. Rentowa 26,25 zł

3. Chorobowa 42,88 zł

4. Zdrowotna (NFZ): 135,91

+ dodatkowo 88 zł zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych

Koszt pracodawcy:

1. ZUS: 318,30 zł

2. Fundusz Pracy: 42,88

3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych: 1,75zł

Czyli, by pracownik mógł zarobić netto („na rękę”) 1 286,16 zł, pracodawca musi wydać 2112,95 zł.

Jednym z efektów tego zjawiska jest emigracja 2 mln-ów Polaków do innych krajów UE w poszukiwaniu pracy. Zdecydowaną większość w tej grupie stanowili ludzie młodzi.

Miejsca pracy dla młodych to w perspektywie czasu zmniejszenie dziury demograficznej. Emigracja młodych przyspieszy jedynie katastrofę systemu zabezpieczenia społecznego, dlatego działania w celu zatrzymania młodych w Polsce są w interesie wszystkich, szczególnie pobierających już lub tych, którzy wkrótce zaczną pobierać świadczenia od ZUS.

W związku z powyższym postulujemy obniżanie kosztów pracy poprzez zmniejszenie klina podatkowego. Co do szczegółów takiej obniżki pozostajemy otwarci na dyskusję, ważne, żeby obniżanie obciążeń podatkowo-składkowych nakładanych na pracę powiązane było z cięciem wydatków, tak by poprzez zmniejszenie przychodów nie przyczyniać się do zwiększenia deficytu.

5. Preferencyjne pożyczki dla początkujących przedsiębiorców

W celu rozpoczęcia działalności gospodarczej potrzebne są odpowiednie środki finansowe. Większość początkujących przedsiębiorców takimi środkami nie dysponuje, przez co ich przedsiębiorczość i pomysłowość często są duszone w zarodku. Dlatego też niezbędne jest tworzenie odpowiednich programów preferencyjnych pożyczek.

Fundusz Wspomagania Zatrudnienia i Przedsiębiorczości utworzony w ramach BGK udzielać będzie pożyczek i kredytów na dogodnych warunkach.

Pierwszeństwo w otrzymaniu pożyczki bądź kredytu będą mieli bezrobotni absolwenci, którzy chcą podjąć działalność gospodarczą. Warunkiem będzie zobowiązanie wnioskodawcy do utworzenia najmniej dwóch miejsc pracy, dla zatrudnionych na pełnym etacie, na okres co najmniej 1 roku.

6. Zainicjowanie dyskusji o gruntownej reformie systemu edukacji

Jako młode pokolenie widzimy potrzebę gruntownej i kompleksowej reformy systemu edukacji, uwzględniającej takie elementy jak konkurencyjność szkół, decentralizacja, większy wpływ rodziców na proces kształcenia, racjonalizacja kosztów oraz likwidacja gimnazjów, a także dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku. W związku z tym postulujemy zainicjowanie przez Prezydenta RP merytorycznej debaty celem stworzenia planu gruntownej reformy systemu edukacji. Jako przedstawiciele młodego pokolenia mamy swoją wizję takiej reformy (wprowadzenie bonu edukacyjnego), którą chcielibyśmy przedstawić w debacie jako punkt wyjścia do dalszych dyskusji.

7. Ułatwienia dla młodych naukowców

- Wprowadzenie obowiązku rotacji kadry naukowej na wzór niemiecki (doktorant nie może zostać po obronie doktoratu zatrudniony na uniwersytecie, na którym robił doktorat. Tym bardziej absolwent studiów magisterskich). System ten został wprowadzony w Niemczech w celu wymuszenia mobilności kadry naukowej oraz w celu przeciwdziałania patologiom.

Postulat ma promować to, że młodzi będą mogli dostać pracę na uczelniach na uczciwych warunkach. bez nepotyzmu i służalczości wobec starszej kadry naukowej. W ramach postulatu powinien istnieć obowiązek odejścia z uczelni po osiągnięciu wieku emerytalnego, z zachowaniem możliwości prowadzenia wykładów, jeżeli uczelnia wyrazi taką gotowość.

Młodzi i demografia

W ramach postulatów z zakresu polityki demograficznej i rodzinnej proponujemy zmianę struktury wydatków w ten sposób, że przeznaczane na ten cel w chwili obecnej środki

budżetowe przekierujemy w formie bonu wychowawczego jako formę transferów bezpośrednich do kieszeni rodziców, którzy wydadzą te pieniądze zgodnie ze swoimi preferencjami.

8. Bon wychowawczy

Sytuacja problemowa: brak miejsca w państwowych żłobkach, młodych rodziców nie stać na opiekunkę/ żłobek prywatny

Recepta: wprowadzamy bon wychowawczy, rodzice decydują co robią z pieniędzmi – albo wydadzą na opiekunkę, albo dadzą babci albo zapłacą za żłobek itd. . Optymalnym rozwiązaniem w ramach wprowadzenia bonu będzie prywatyzacja przedszkoli i żłobków. Nie jest to jednak niezbędne, przedszkola mogą pozostać własnością samorządów, muszą jednak działać na zasadach rynkowych. Inaczej mówiąc, nie będą mogły korzystać z finansowanie publicznego, pobierając środki jedynie z bonów wychowawczych (co doprowadzi do równouprawnienia finansowego podmiotów publicznych i prywatnych, które będą rywalizować na rynku zarówno między sobą, jak i z innymi formami opieki nad dziećmi, na które rodzice będą mogli przeznaczyć środki z bonu).

Realność pomysłu: takie rozwiązania są już stosowane. Przykład: Nysa

Bon wychowawczy na dziecko – od końca urlopu macierzyńskiego matki do momentu pójścia do szkoły. Bon w wysokości 500-800 zł.

Dialog z młodymi

9. Powołanie Centrum Obywatelskiego Dialogu z Młodzieżą

Dla zapewnienia realizacji poniższych postulatów, jak również w celu zbudowania pomostu pokoleniowego związanego z ciągłym rozwojem Polski i potrzebą realizacji międzypokoleniowych planów powołanie takiej rady pomoże młodym skuteczniej przedstawiać problemy, a także dać młodym wpływ tworzone prawo, które w długiej perspektywie ich najbardziej będzie dotyczyć, szczególnie w kwestiach zabezpieczenia społecznego, ponoszenia ciężarów w związku ze starzejącym się społeczeństwem (ochrona zdrowia). Centrum Obywatelskiego Dialogu z Młodzieżą powinno składać się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli samorządów studenckich, a także młodych samorządowców. Spotkania powinny odbywać się stale w cyklu kwartalnym, a głównym

celem funkcjonowania takiego ciała byłoby opiniowanie projektów wychodzących od Prezydenta RP, a także pomoc w realizacji niniejszego programu.

Centrum Obywatelskiego Dialogu z Młodzieżą powinno funkcjonować także stale, pomiędzy spotkaniami, jako think tank, który przygotowywałby analizy, rekomendacje dotyczące problemów młodego pokolenia

Ponadto powołany zostanie przedstawiciel młodzieży do Narodowej Rady Rozwoju.

Tożsamość młodych

10. Upamiętnienie “Żołnierzy Wyklętych”.

- 1) Doprowadzenie do powstania Muzeum “Żołnierzy Wyklętych”.
- 2) Dokończenie prac ekshumacyjnych i identyfikacyjnych na Łączce i w wielu innych podobnych miejscach na terenie całego kraju. Budowa Panteonu “Żołnierzy Wyklętych” na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.
- 3) Propagowanie nazewnictwa związanego z podziemiem niepodległościowym, szczególnie w odniesieniu do placówek edukacyjnych.
- 4) Doprowadzenie do końca procesu dekomunizacji przestrzeni publicznej.

11. Propagowanie polskiej polityki historycznej za granicą.

- 1) Działania przeciw szkalowaniu dobrego imienia Polaków poprzez powtarzanie w międzynarodowej debacie publicznej frazy “polskie obozy śmierci”, aktywność zwłaszcza na płaszczyźnie prawnej.
- 2) Promowanie bohaterów polskiej historii za granicą np. poprzez dążenie do ponownego zainteresowania kręgów decyzyjnych UE pomysłem ustanowienia Europejskiego Dnia Bohaterów Walki z Totalitaryzmem w rocznicę śmierci Witolda Pileckiego.

Przyszłość młodych.

Jest to postulat systemowej zmiany, jeden z kluczowych dla nas. Jego realizacja oczywiście automatycznie wyłącza wszystkie inne zawarte tutaj postulaty, polegające na jakichkolwiek ulgach w składkach emerytalnych dla młodych. Zachęcając do jego realizacji zdajemy sobie jednocześnie sprawę z tego, że to zmiana rewolucyjna, dlatego

jeśli nie zostanie on zaakceptowany już teraz, to proponujemy, aby stał się on postulatem długofalowym, docelowym kierunkiem zmian w systemie emerytalnym

12. Reforma Emerytalna

Jako młode pokolenie uważamy, że obecny system emerytalny oparty na równowadze demograficznej w perspektywie kilku do kilkunastu lat doprowadzi do katastrofy, zarówno osoby, które będą pobierać świadczenia, z uwagi na ich niską wysokość, jak i obecne młode pokolenie, które może nie udźwignąć obowiązków fiskalnych związanych z obsługą obecnego systemu. Dlatego postulujemy, aby przyszły Prezydent podjął odpowiedzialną debatę o reformie systemu emerytalnego, tak aby zniwelować opisane wyżej ryzyka. Jako przedstawiciele młodego pokolenia posiadamy swoją wizję reformy systemu, którą chcielibyśmy zaproponować jako punkt wyjścia w dyskusji, liczymy na to, że Prezydent RP umożliwi nam zaprezentowanie swojego stanowiska i udział w dyskusji nad tworzeniem takiej reformy.

Naszą propozycją jest koncepcja emerytury obywatelsko-rodzinnej.

Polega ona na zmianie obecnego systemu emerytalnego na system opierający się na trzech filarach:

- 1) Emerytura obywatelska przysługująca każdemu po przekroczeniu wieku emerytalnego, w wysokości minimum socjalnego.
- 2) Emerytura rodzinna – zagwarantowany przez prawo cywilne (kodeks rodzinny) obowiązek alimentacyjny dzieci wobec rodziców bez względu na ich sytuację materialną.
- 3) Filar kapitałowy na wzór IKE

System jest prosty do wprowadzenia.

Przyjęcie powyższego systemu wiązałoby się oczywiście z likwidacją ZUS, a więc i składek emerytalnych. Na pokrycie zobowiązań wynikających ze starego systemu emerytalnego trzeba by było wprowadzić odpowiedni podatek, zastępujący składki.